10 Ιουνίου 1944

Σφαγή στο Δίστομο

Μετά την επιτυχία των αγωνιστικών διαδηλώσεων του καλοκαιριού για τη Μακεδονία (*βλ. 22.7.1943*), το ελληνικό αντάρτικο ξεθάρρεψε. Τα σαμποτάζ πλήθαιναν, άρχισαν και μάχες. Οι Γερμανοί προχώρησαν σε αντίποινα. Ο άμαχος πληθυσμός κλήθηκε να πληρώσει την οργή τους. Όμως, οι εκτελέσεις μεγάλωναν το πείσμα, φούντωναν την αντίσταση. Για τους Γερμανούς, ήρθε η ώρα των ομαδικών εγκλημάτων. Στις 13 Δεκεμβρίου 1943, μια γερμανική φάλαγγα απέκλεισε τα Καλάβρυτα. Όλοι οι άνδρες κάτοικοι με ηλικία 15 - 65 χρόνων, συγκεντρώθηκαν στην πλατεία, στήθηκαν στον τοίχο κι εκτελέστηκαν. Πριν να φύγουν, οι Γερμανοί πυρπόλησαν την ηρωική κωμόπολη. Το έγκλημα επαναλήφθηκε, στις 10 Ιουνίου 1944. Αυτή τη φορά, στο Δίστομο, κοντά στη Λιβαδειά.

Μια γιγάντια γερμανική επιχείρηση εναντίον του ΕΛΑΣ εξελισσόταν στην περιοχή. Όμως, οι αντάρτες είχαν έγκαιρα αποσυρθεί. Οι Γερμανοί μπήκαν στην κωμόπολη και απέκλεισαν τις εισόδους. Ελασίτες δε βρήκαν. Ξέσπασαν στους αμάχους. Συγκέντρωσαν όλους τους κατοίκους στην πλατεία και ξεχώρισαν 114 άνδρες και 114 γυναίκες. Επειδή οι αριθμοί δεν τους έβγαιναν, ξεχώρισαν και είκοσι μωρά κάτω των πέντε χρόνων. Τους έστησαν στον τοίχο και τους εκτέλεσαν κατά ομάδες: Εκτός από τα μωρά, 45 παιδιά από πέντε ως είκοσι χρόνων, άλλους 111 από 20 ως 60 χρόνων και 42 υπερήλικες πάνω από 60 χρόνων. Το κεφαλοχώρι ξεκληρίστηκε.

Η απάντηση των ανταρτών ήρθε σκληρή. Στις 15 Ιουνίου, στο Βαλτέτσι, οι Γερμανοί χτυπήθηκαν και νικήθηκαν από τον ΕΛΑΣ σε τακτική μάχη. Στις 2 Ιουλίου, στον κάμπο της Στυμφαλίας, ένα γερμανικό τάγμα που πήγαινε να κάψει τη σοδειά, έπεσε σε σύνταγμα του ΕΛΑΣ: Διαλύθηκε, αφήνοντας 450 νεκρούς και 56 αιχμαλώτους, ενώ σκοτώθηκαν και 15 ταγματασφαλίτες και πέντε πιάστηκαν αιχμάλωτοι. Στα κέρδη της μάχης ήταν και η απελευθέρωση είκοσι ομήρων, καθώς κι ο οπλισμός που εγκαταλείφθηκε. Την ίδια μέρα, σε άλλο σημείο, ομάδα είκοσι Γερμανών έπεσε σε ενέδρα: Νεκροί οι 15 και οι υπόλοιποι αιχμάλωτοι. Στις 9 του μήνα, αντάρτες έκαψαν τους σιδηροδρομικούς σταθμούς Αιγείρας

και Ακράτας. Στις 12, τους σταθμούς Λυγιάς, Λυκοποριάς, Πιτσάς και Δερβενιού κι ανατίναξαν τη γέφυρα της Αιγείρας. Στις 13, άρχισε η μάχη της Αμφιλοχίας που κράτησε δυο μέρες και κατέληξε σε τρομερή ήττα των Γερμανών. Από τότε, ο δρόμος για την Ήπειρο έκλεισε γι' αυτούς. Για την επικοινωνία τους, χρησιμοποιούσαν στο εξής τη θάλασσα.

Το φθινόπωρο, οι Γερμανοί έφευγαν από την Ελλάδα, αφήνοντας απροστάτευτο τον συνεργάτη τους διορισμένο από τον Απρίλιο του 1943, πρωθυπουργό Ιωάννη Ράλλη. Καταδικάστηκε σε ισόβια και πέθανε στη φυλακή, το 1946.

1822: Οι οχυρωμένοι στην Ακρόπολη Τούρκοι της Αθήνας παραδίδονται στους επαναστάτες.

1825: Συνεχίζοντας την προέλασή τους στην Πελοπόννησο, ο Ιμπραήμ και τα αιγυπτιακά στρατεύματα ξαναπαίρνουν την Τρίπολη.

1924: Απάγεται και δολοφονείται από τους φασίστες ο Τζιάκομο Ματεότι, Ιταλός ηγέτης των Σοσιαλιστών. Είχε γεννηθεί το 1885.

1940: Με μια οπερετική κίνηση, ο Μουσολίνι κηρύσσει τον πόλεμο στην ήδη κατακτημένη από τους Γερμανούς Γαλλία.

1942: Οι Γερμανοί καταστρέφουν το χωριό Λίντις στην Τσεχία ως αντίποινα για την από Τσέχους αντιστασιακούς δολοφονία του Ράινχαρντ Χέιντριχ, διοικητή Βοημίας και Μοραβίας.

1967: Τελειώνει ο Πόλεμος των Έξι Ημερών, με το Ισραήλ να κυριεύει εδάφη της Συρίας, της Ιορδανίας και της Αιγύπτου, συμπεριλαμβανομένης και της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, της Δυτικής Όχθης, της Λωρίδας της Γάζας και της Χερσονήσου του Σινά.

1971: Οι ΗΠΑ σταματούν επίσημα το 20χρονο εμπάργκο στο εμπόριο με την Κίνα.

1999: Με εντολή του γενικού γραμματέα του ΝΑΤΟ Χαβιέ Σολάνα, σταματούν οι επιθέσεις εναντίον της Σερβίας, ενώ το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ αποφασίζει την είσοδο ειρηνευτικής δύναμης στο Κόσοβο.

2000: Πεθαίνει ο Χαφέζ Αλ Άσαντ, ηγέτης της Συρίας, από τις 13 Νοεμβρίου 1970. Είχε γεννηθεί στις 6 Οκτωβρίου 1930.

2006: Το κόμμα του νεοεκλεγέντα προέδρου της Γαλλίας, Νικολά Ζαρκοζί, συγκεντρώνει το 39,54% των ψήφων, στον πρώτο γύρο των γαλλικών εκλογών για την ανάδειξη νέας Βουλής. Οι σοσιαλιστές περιορίζονται στο 24,73%, ενώ το κεντρώο κόμμα του Μπαϊρού συγκεντρώνει 7,61%. Το ΚΚ και ο ακροδεξιός Λεπέν μοιράζονται από 4,29%.

Η 10η Ιουνίου στον πολιτισμό

10 Ιουνίου 1841

Ο Χένρι Στάνλεϊ

Το πραγματικό του όνομα ήταν Τζον Ρόουλαντς: Ένα εξώγαμο που γεννήθηκε στην Ουαλία στις 10 Ιουνίου 1841. Στα 18 του, ταξίδευσε καμαρότος στη Νέα Ορλεάνη και υιοθετήθηκε από έναν έμπορα που λεγόταν Στάνλεϊ. Έγινε Χένρι Μόρτον Στάνλεϊ. Το 1867, ήταν δημοσιογράφος της Νιού Γιορκ Χέραλντ. Βρέθηκε ανταποκριτής στην Ισπανία κι αργότερα στην Αιθιοπία.

Εκείνα τα χρόνια, πολύς λόγος γινόταν για τον γεννημένο το 1813 Σκοτσέζο εξερευνητή και

ιεραπόστολο Ντέιβιντ Λίβινγκστον (*βλ. 1.5.1873*), που συνδύαζε την αναζήτηση νέων τόπων με την προσπάθεια να εκπολιτίσει τους εκεί ιθαγενείς. Είχε χωθεί βαθιά μέσα στη ζούγκλα και τον θεωρούσαν χαμένο. Στα 1869, ο Στάνλεϊ δέχτηκε ένα τηλεγράφημα του εκδότη του με την εντολή: «Βρείτε τον Λίβινγκστον».

Ο Στάνλεϊ δεν έχασε καιρό: Πήγε στην Ταγκανίκα και στις 28 Οκτωβρίου 1871 εντόπισε τον Λίβινγκστον. Η ανακάλυψή του αμφισβητήθηκε. Θύμωσε και κίνησε για νέες έρευνες στην Αφρική, ενώ ο Λίβινγκστον πέθανε στο Τσιτάμπο της Ζάμπια, την Πρωτομαγιά του 1873.

Πραγματοποίησε νέα εκστρατεία στην Ουγκάντα και την Ταγκανίκα (1876 - 77) κι έγραψε το βιβλίο «Διασχίζοντας τη Μαύρη Ήπειρο». Σ' αυτό, αποκάλυπτε ότι η λίμνη της Βικτόρια είναι μία τεράστια, όπως υποστήριξε εκείνος που πρώτος την ανακάλυψε, κι όχι πέντε μικρότερες, όπως έλεγαν κατοπινοί επισκέπτες.

Μετά, μπήκε στην υπηρεσία του Βελγίου και το 1879 ξεκίνησε νέα αποστολή με σκοπό να ιδρύσει μια βελγική αποικία στην καρδιά της Αφρικής. Αυτή τη φορά, ήρθε δεύτερος. Τον είχαν προλάβει οι Γάλλοι.

Όταν μπήκε στο χωριό Μπουαμπούα Νγκάλι, βρήκε μπροστά του έναν Γάλλο λοχία που του έδειξε ένα χαρτί. Ήταν η συνθήκη, με την οποία ο τοπικός φύλαρχος παραχωρούσε το Νότιο Κονγκό στη Γαλλία. Στους Βέλγους έμεινε το υπόλοιπο κομμάτι, μια περιοχή 2.335.000 τετ. χλμ. έναντι 2.556.000, που είχαν εξασφαλίσει οι Γάλλοι (η Ελλάδα έχει έκταση 132.562 τετ. χλμ.).

Στις 2 του Ιουλίου του 1880, ο Σαβορνιάν ντε Μπραζά ίδρυσε κοντά στο χωριό Ντάμο την πόλη Μπραζαβίλ που έγινε πρωτεύουσα του Γαλλικού Κονγκό. Τον Δεκέμβριο του 1881, ο Στάνλεϊ ίδρυσε βορειότερα την πόλη Λεοπόλντβιλ που έγινε η πρωτεύουσα του Βελγικού Κονγκό. Ένα μικρό κομμάτι, στην ακτή του Ατλαντικού, το πρόλαβαν οι Πορτογάλοι και δημιούργησαν το Πορτογαλικό Κονγκό.

Ο Στάνλεϊ έζησε και άλλες περιπέτειες και πέθανε στο Λονδίνο, στις 10 Μαΐου 1904.

1793: Ανοίγει στο Παρίσι ο πρώτος δημόσιος ζωολογικός κήπος, ο «Κήπος της Φύσης».

1829: Ξεκινά ο πρώτος επίσημος κωπηλατικός αγώνας ανάμεσα στα πανεπιστήμια Κέιμπριτζ και Οξφόρδη, στον ποταμό Τάμεση.

1836: Πεθαίνει ο Αντρέ Μαρί Αμπέρ, Γάλλος φυσικός, γνωστός για το έργο του στην ηλεκτροδυναμική. Ήταν ο πρώτος που ανέπτυξε τις τεχνικές μετρήματος του ηλεκτρικού ρεύματος. Γεννήθηκε το 1775.

1865: Πρεμιέρα (στο Μόναχο) της όπερας του Ρίχαρντ Βάγκνερ, «Τριστάνος και Ιζόλδη».

1909: Χρησιμοποιείται για πρώτη φορά από το πλοίο «Κούναρντ SS Σλαβονία», το σήμα βοηθείας SOS. Το πλοίο ναυάγησε στις Αζόρες.

1922: Γεννιέται η Τζούντι Γκάρλαντ (Φράνσες Γκουμ), Αμερικανίδα ηθοποιός και τραγουδίστρια. Πρωταγωνίστησε στον «Μάγο του Οζ», στον οποίο τραγούδησε το «Κάπου πάνω από το ουράνιο τόξο». Κέρδισε βραβείο «Ακάντεμι» (το κατοπινό Όσκαρ) για την ερμηνεία της.

1946: Πεθαίνει ο Αμερικανός μποξέρ, Τζακ Τζόνσον, ο πρώτος μαύρος που κέρδισε το παγκόσμιο πρωτάθλημα στην κατηγορία βαρέων βαρών.

1967: Πεθαίνει ο Σπένσερ Τρέισι, Αμερικανός ηθοποιός που κέρδισε Όσκαρ για την ερμηνεία του στις ταινίες «Θαρραλέοι Καπετάνιοι» και «Η πόλη των αγοριών».

2004: Σε ηλικία 73 χρόνων, πεθαίνει ο θρύλος της τζαζ, εκ γενετής τυφλός Ρέι Τσαρλς.

2008: Στον πρώτο της αγώνα για την τελική φάση του Euro2008, η εθνική Ελλάδας χάνει 2 – 0 από τη Σουηδία.

2016: Σε ηλικία 89 χρόνων, πεθαίνει ο αγαπημένος του κινηματογραφικού κοινού, καρατερίστας Γιάννης Μιχαλόπουλος. Είχε γεννηθεί στις 22 Απριλίου 1927.

2023: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει ο σπουδαίος μουσικοσυνθέτης, Γιάννης Μαρκόπουλος. Είχε γεννηθεί το 1939 στην Κρήτη.